

w sprawie wniosku Warszawskiej Szkoły Wyższej z siedzibą w Otwocku o ponowne rozpatrzenie sprawy powtórnej oceny programowej na kierunku finanse i rachunkowość prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 52 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.) w związku z art. 225 ust. 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, ze zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej:

utrzymuje w mocy ocenę negatywną wyrażoną w uchwale Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nr 813/2019 dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie powtórnej oceny programowej na kierunku finanse i rachunkowość prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię zespołu odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia, dodatkowe informacje i dokumenty uzupełniające przedstawione we wniosku Warszawskiej Szkoły Wyższej z siedzibą w Otwocku o ponowne rozpatrzenie sprawy powtórnej oceny programowej na kierunku finanse i rachunkowość prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym nie uzasadniają zmiany oceny negatywnej wyrażonej w § 1 uchwały nr 813/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 14 listopada 2019 r.

Podstawę wydania oceny negatywnej stanowiły zarzuty sformułowane w ww. Uchwale w odniesieniu do następujących kryteriów:

1. Kryterium program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia uzyskało ocenę częściową z uwagi na:
 - 1) Metody i formy prowadzenia zajęć dydaktycznych nie były właściwie dobrane do praktycznego profilu kształcenia i nie zapewniały przygotowania absolwentów do wykonywania zawodu.
 - 2) Uczelnia przypisując punkty ECTS zajęciom związanym z praktycznym przygotowaniem zawodowym zaliczyła do tej puli wszystkie wskazane w modułach przedmiotów formy zajęć tj. wykłady i ćwiczenia wraz z indywidualną pracą studenta.
 - 3) Harmonogramy zajęć z roku akademickiego 2018/2019 wskazują, że w pracowni komputerowej realizowane były częściowo tylko przedmioty: technologie informacyjne, komputerowe techniki w finansach i bankowości oraz ekonometria. Zatem w przypadku statystyki opisowej, finansów, matematyki finansowej i rachunkowości finansowej porzeczano jedynie na prezentacji systemów informatycznych, co oznacza, iż nadal czynności praktyczne z użyciem oprogramowania nie będą wykonywane przez studentów we właściwych warunkach.
 - 4) Program praktyk zawodowych nie był adekwatny dla praktycznego profilu kształcenia.
 - 5) Nie były stosowane właściwe dla profilu praktycznego sposoby weryfikacji efektów kształcenia dotyczące umiejętności.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia wskazała, że udział godzinowy zajęć o charakterze praktycznym przekracza 50% i wynosi 62%. Niezależnie od niedociągnięć w sylabusach, które zostały uzupełnione od roku akademickiego 2019/2020 zajęcia te były prowadzone w formie ćwiczeń i warsztatów, w sposób poprawny, co potwierdziły hospitacje. W opinii Uczelni wprowadzenie warsztatów z przedmiotów: podstawy prawa, podstawy finansów, finanse publiczne oraz rachunkowość finansowa 1 i 2 było uzasadnione tym, że studenci kierunku finanse i rachunkowość to studenci z dużym doświadczeniem zawodowym zwłaszcza w księgowości, sprawozdawczości i analiz finansowych. Uczelnia wskazuje, że 10-letni staż pracy ma ponad połowa studentów. Nie brakuje też osób, których staż pracy przekracza 30 lat. Dobór treści programowych do kształcenia praktycznego dokonuje się z uwzględnieniem preferencji studentów. Uczelnia wprowadziła nowy plan studiów, który obowiązuje od 1 października 2018 r.

Uczelnia zaznacza, że opinia zespołu oceniającego wskazująca, iż do przedmiotów związanych z praktycznym przygotowaniem nie można zaliczyć przedmiotów takich jak: rynki finansowe, finanse publiczne, bankowość, ubezpieczenia gospodarcze, prawo gospodarcze i handlowe jest dyskusyjna i subiektywna. Zdaniem Uczelni obecnie pracownicy prowadzący rachunkowość powinni znać nie tylko zasady księgowania, ale mieć także wiedzę, z przedmiotów wymienionych. Treści programowe wymienione w sylabusach były realizowane w pełni bez względu na formę prowadzonych zajęć. Od roku 2019/2020 sylabusy zostały uzupełnione.

W raporcie z działań naprawczych Uczelnia wskazała, że rozszerzono wykorzystanie systemów informatycznych w dydaktyce. Jednak, jak zaznacza Uczelnia, niektórzy wykładowcy zmniejszyli liczbę godzin zajęć tego typu w pracowniach komputerowych, ponieważ studenci, będący jednocześnie pracownikami obecnych zakładów spędzają przy komputerach większość czasu i dobrze znają, różne programy z zakresu finansów, rachunkowości, ubezpieczeń, naliczania podatków i wynagrodzeń. Program zajęć został dostosowany do dotychczasowych doświadczeń, wiedzy i umiejętności studentów.

Uczelnia stoi na stanowisku, że opinia zespołu oceniającego w zakresie oceny liczby godzin na „zapoznanie się z przedmiotem działalności jednostki, przepisami prawnymi regulującymi działalność zakładu pracy, instrukcją kancelaryjną i obiegiem dokumentów, działalnością zakładu pracy przewidziano 190 godzin, podczas gdy na wykonywanie zadań i czynności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym 230 godzin” jest subiektywna. Zdaniem Uczelni wymienione tematy są bardzo ważne, jest to zasadnicza działalność organizacji, pozostałe zagadnienia są równie istotne. W opinii Uczelni bez ich znajomości pracownik nie będzie miał wyobrażenia o funkcjonowaniu organizacji. W okresie 2018/2019 w Uczelni podjęto wiele działań doskonalących przebieg praktyk. Ponadto w uchwale nr 813/2019 Prezydium PKA stwierdza „Analiza dokumentacji w zakresie wybranych przez studentów praktyk wskazuje, że w kartach przebiegu praktyk wymienione są dla każdego miesiąca (160 godz.) czynności odpowiadające zadaniom przewidzianym w programie praktyk dla ostatniego ich etapu, z czego wynika, że realizacja tych praktyk jest dostosowana do potrzeb kierunku studiów.”

W roku 2018/2019 zwiększono formy egzaminów i zaliczeń nastawionych na sprawdzanie umiejętności, zwiększono zakres prac pisemnych poza egzaminami i zaliczeniami m.in. w formie projektów. Uczelnia zaznacza, że na projekty w planie zajęć przewidziano mało

godzin. Studenci na ogół otrzymują odmowy od zakładów pracy, aby te projekty powstawały na przykładzie przedsiębiorstw lub innych podmiotów gospodarczych.

Stanowisko Prezydium PKA

Z treści wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy z 20 grudnia 2019 r. wynika, że poza uzupełnieniem sylabusów obowiązujących od roku 2019/2020 nie dokonano w Uczelni, żadnych nowych działań naprawczych poza tymi, które były przedmiotem oceny powtórnej. Jednocześnie Uczelnia nie podała żadnych bliższych informacji na temat dokonanych w sylabusach uzupełnień. Argument dotyczący doświadczenia praktycznego, jakie posiadają studenci studiujący na ocenianym kierunku (wraz z załączonymi listami studentów) nie pozwala na wnioskowanie, że program studiów na ocenianym kierunku jest w pełni dostosowany do celów kształcenia o profilu praktycznym. Dodatkowo informacja, że niektórzy wykładowcy zrezygnowali z wykorzystania systemów informatycznych w trakcie realizowanych zajęć, czy fakt, że „na projekty przewidziano mało godzin”, a studenci mają problem z ich realizacją w praktyce pozwala wnioskować, że nastąpił regres w stosunku do podjętych przez Uczelnię uprzednio działań naprawczych, będących przedmiotem oceny powtórnej. Uczelnia nie udokumentowała działań, które pozwalałyby na zmianę oceny kryterium 2.

Ad.1) W wyniku powtórnej oceny stwierdzono, że brak było zajęć o charakterze warsztatowym zaś udział zajęć prowadzonych z zastosowaniem technologii informatycznej był znikomy. Z treści wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wnioskować można, że ten stan rzeczy się nie zmienił, a wręcz uległ pogorszeniu, co wynika z informacji podanej przez Uczelnię, na temat ograniczenia liczby zajęć z wykorzystaniem systemów informatycznych w pracowniach komputerowych. Wprowadzono formę warsztatów do przedmiotów o charakterze ogólnym, tj. podstawy prawa, podstawy finansów oraz finanse publiczne, zwłaszcza, że sylabusy tych przedmiotów zawierają identyczne treści programowe zarówno dla wykładów, jak i warsztatów. Od roku akademickiego 2018/2019 zmieniono strukturę form realizacji wybranych przedmiotów z wykładów na ćwiczenia, ale już jednak nie we wszystkich sylabusach konsekwentnie dokonano korekty form realizacji zajęć. W przypadku warsztatów Uczelnia uzasadnia, że wprowadzenie tej formy realizacji do przedmiotów o ogólnym charakterze było uzasadnione dużym doświadczeniem praktycznym studentów i chęcią dostosowania treści programowych do kształcenia praktycznego z uwzględnieniem preferencji studentów. Jednak sylabusy tych przedmiotów zawierają identyczne treści programowe zarówno dla wykładów, jak i warsztatów. Przy takim układzie treści sylabusów trudno jest zatem uznać, że przedmioty ogólne realizowane na ich podstawie mają charakter warsztatowy. Uczelnia podkreśla także, że udział godzinowy zajęć o charakterze praktycznym przekracza 50% i wynosi 62% niezależnie od niedociągnięć w sylabusach, które zostały uzupełnione od roku akademickiego 2019/2020 zajęcia te były prowadzone w formie ćwiczeń i warsztatów. Uzasadnienie to nie jest wystarczające, aby uznać, że program kształcenia na ocenianym kierunku jest w pełni dostosowany do celów kształcenia o profilu praktycznym. Informacja, że od roku 2019/2020 sylabusy zostały uzupełnione jest stwierdzeniem bardzo ogólnym, trudno na tej podstawie oceniać w jakim stopniu uzupełnienia wpłynęły na wyeliminowanie błędów w sylabusach i jakiego zakresu uzupełnienia te dotyczą (podczas oceny powtórnej wykazano liczne błędy i niespójności w sylabusach m.in. na poziomie treści, form realizacji, ale także wykazu literatury w przypadku sylabusów anglojęzycznych).

Ad.2) Uczelnia wskazuje, że w od 2018 roku wprowadziła nowy plan studiów. Za subiektywne i dyskusyjne uznaje stanowisko, że do przedmiotów związanych z praktycznym przygotowaniem nie można zaliczyć przedmiotów takich jak: rynki finansowe, finanse publiczne, bankowość, ubezpieczenia gospodarcze, prawo gospodarcze i handlowe. Tymczasem ocena powtórna wskazuje na konkretne argumenty, które przemawiają za brakiem możliwości zaliczenia przedmiotów takich jak: rynki finansowe, finanse publiczne, bankowość, ubezpieczenia gospodarcze, prawo gospodarcze i handlowe w tym konkretnym przypadku (nie generalnie), na bazie analizy treści sylabusów. W szczególności zarzuty dotyczą faktu, że treści programowe ujęte w ich sylabusach przewidują przekazanie ogólnej wiedzy, a metody dydaktyczne nie zostały podane dla wszystkich form zajęć. Są one takie same dla każdej z form zajęć. Natomiast metody dydaktyczne określono tylko dla wykładów i ćwiczeń. Do tych zastrzeżeń Uczelnia się we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie odnosi. Dokonane przez Uczelnię zmiany programu studiów nie dają podstaw do uznania, że udział punktów ECTS przypisanych zajęciom związanym z praktycznym przygotowaniem zawodowym wynosi, co najmniej 50% łącznej liczby punktów ECTS.

Ad.3) Uczelnia wskazuje trudności z realizacją działań naprawczych w zakresie realizacji przedmiotów z wykorzystaniem systemów informatycznych wyjaśniając, że niektórzy wykładowcy zmniejszyli zajęcia z wykorzystaniem systemów informatycznych w pracowniach komputerowych, ponieważ studenci spędzają przy komputerach większość czasu i dobrze znają, różne programy z zakresu finansów, rachunkowości, ubezpieczeń, naliczania podatków i wynagrodzeń. We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie przedstawiono informacji pozwalających uznać, że zarzut stał się bezprzedmiotowy.

Ad.4) Przedstawione przez Uczelnię informacje nie pozwalają uznać, że zastrzeżenie wskazujące, iż program praktyk zawodowych nie był adekwatny dla praktycznego profilu kształcenia zostało zrealizowane. Na wykonywanie zadań i czynności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym nadal przewidziano relatywnie zbyt mało godzin. Z kolei wskazanie przez Uczelnię, że w uchwale Prezydium PKA nr 813/2019, Prezydium stwierdza „Analiza dokumentacji w zakresie wybranych przez studentów praktyk wskazuje, że w kartach przebiegu praktyk wymienione są dla każdego miesiąca (160 godz.) czynności odpowiadające zadaniom przewidzianym w programie praktyk dla ostatniego ich etapu, z czego wynika, że realizacja tych praktyk jest dostosowana do potrzeb kierunku studiów.” nie dotyczy kompleksowej oceny praktyk, a jedynie elementu tej oceny zatem nie może stanowić podstawy do wnioskowania o całościowej, pozytywnej ocenie organizacji i realizacji praktyk w Uczelni.

Uczelnia stoi na stanowisku, że opinia zespołu oceniającego w zakresie oceny liczby godzin na „zapoznanie się z przedmiotem działalności jednostki, przepisami prawnymi regulującymi działalność zakładu pracy, instrukcją kancelaryjną i obiegiem dokumentów, działalnością zakładu pracy przewidziano 190 godzin, podczas gdy na wykonywanie zadań i czynności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym 230 godzin” jest subiektywna. Zdaniem Uczelni wymienione tematy są bardzo ważne, jest to zasadnicza działalność organizacji, pozostałe zagadnienia są równie istotne. W opinii Uczelni bez ich znajomości pracownik nie będzie miał wyobrażenia o funkcjonowaniu organizacji. W okresie 2018/2019 w Uczelni podjęto wiele działań doskonalących przebieg praktyk. Ponadto w uchwale

nr 813/2019 Prezydium PKA stwierdza „Analiza dokumentacji w zakresie wybranych przez studentów praktyk wskazuje, że w kartach przebiegu praktyk wymienione są dla każdego miesiąca (160 godz.) czynności odpowiadające zadaniom przewidzianym w programie praktyk dla ostatniego ich etapu, z czego wynika, że realizacja tych praktyk jest dostosowana do potrzeb kierunku studiów.”

Ad.5) W zakresie weryfikacji efektów kształcenia dotyczących umiejętności dla profilu praktycznego Uczelnia we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie dostarcza nowych argumentów, czy informacji. Potwierdza, że istnieje problem z realizacją projektów przez studentów z uwagi na odmowy zakładów pracy, jakie otrzymują i jednocześnie wskazuje, że na projekty przewidziano stosunkowo mało godzin. Uczelnia nie ustosunkowuje się jednak do podstawowego zarzutu – mianowicie, że w wyniku analizy treści projektów wykazano, że *de facto* nie mają one cech projektów.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy.**

W związku z powyższym nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny omawianego kryterium.

2. Kryterium skuteczność wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia uzyskało ocenę zadowalającą.

Uczelnia zgodnie z zaleceniami wskazanymi w czasie poprzedniej oceny programowej dokonała zmiany składu Komisji ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, w tym wprowadzenia do tej Komisji 2 studentów. Przeprowadzono liczne hospitacje zajęć dydaktycznych oraz dokonano wieloaspektowej ankietowej oceny jakości i warunków kształcenia z opracowaniem jej wyników w postaci raportu. Raport ten ma jednak być dopiero przedmiotem obrad Senatu. Wskazane działania są wprawdzie początkiem właściwych zmian w zakresie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, jednak nie mogą stanowić podstawy do zmiany oceny tego kryterium

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia wywiodła, że działania podjęte w 2018/2019 roku w zakresie poprawy jakości kształcenia były szerokie. Dotyczyły licznych hospitacji, wieloaspektowej ankietyzacji oceny jakości i warunków kształcenia. Opracowano w tej sprawie odpowiedni raport. Uaktualniono i rozszerzono Uczelniany System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia.

Stanowisko Prezydium PKA

Prezydium PKA zważyło, że Uczelnia podjęła działania naprawcze zmierzające we właściwym kierunku, jednak są to działania na bardzo wstępnym etapie. We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy brak jest informacji o nowych działaniach naprawczych pozwalających na zmianę oceny kryterium. Jednocześnie na bazie argumentów przedstawionych we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie można wnioskować o skuteczności funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni. Biorąc zatem pod uwagę niepełną realizację zaleceń i wciąż wstępny etap budowy wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni nie ma podstaw formalnych do zmiany oceny kryterium 3.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy.**

W związku z powyższym nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny omawianego kryterium.

3. Kryterium umiędzynarodowienie procesu kształcenia uzyskało ocenę zadowalającą. Uczelnia wprowadziła do programu 3 przedmioty wykładowe i zaliczane w języku angielskim, jednakże niewłaściwe jest zaliczanie tych przedmiotów oparte na testach, w których są tłumaczenia całości lub części pytań na język polski, a literatura zalecana do tych przedmiotów jest wyłącznie w języku polskim. W programie kształcenia przewidziano wykłady dla 2 profesorów wizytujących z zagranicy. Niewielki jest jednak zakres współpracy naukowej z uczelniami zagranicznymi. Nadal brak jest wyjazdów studentów na studia lub praktyki zagraniczne. Wskazane działania są wprawdzie początkiem właściwych zmian w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia, jednak nie mogą stanowić podstawy do zmiany oceny tego kryterium.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podniosła, że jest „uczelnią licencjacką”. W 2018 roku Uczelnia wydała książkę „Planowanie rozwoju przedsiębiorstwa – wybrane zagadnienia”, w której znalazł się artykuł profesora z Niemiec. Uczelnia podkreśla, że studenci niestacjonarni mają zasadnicze trudności z wyjazdami zagranicznymi z uwagi na problem z urlopami bezpłatnymi osób pracujących, obowiązki wychowawcze. W 2017/2018 Uczelnia przyjęła 10 kandydatów z Nepalu, a w 2018/2019 przyjęło 8 studentów z Uzbekistanu. Od roku 2019/2020 w Uczelni studiuje kilku studentów z Ukrainy.

Stanowisko Prezydium PKA

Prezydium PKA zważyło, że Uczelnia podjęła właściwe działania naprawcze, jednak są to działania na bardzo wstępnym etapie. Uczelnia nie odniosła się do wszystkich zaleceń. Zastrzeżenia budzą nadal sylabusy, np. obowiązkowa i zalecana literatura jest wyłącznie w języku polskim. Nie odnotowano przypadków wyjazdów studentów ocenianego kierunku na studia lub praktyki zagraniczne. We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie wskazano na żadne nowe działania Uczelni, które mogłyby spowodować zmianę oceny kryterium 6.

W związku z powyższym nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny omawianego kryterium.

Biorąc pod uwagę podtrzymanie ocen kryteriów: program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia; skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz umiędzynarodowienie procesu kształcenia, Prezydium PKA stwierdza, iż nie zostały spełnione warunki do zmiany wydanej wcześniej oceny negatywnej.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. Rektor Warszawskiej Szkoły Wyższej w Otwocku.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Krzysztof Diks

